

Конвенция 154 – Конвенция за колективното договаряне, 1981 (№ 154) ¹

Конвенция относно насърчаване на колективното договаряне (в сила от 11 август 1983 г.), приета в Женева на 67-та сесия на Международната конференция по труда (03 юни 1981 г.), Статус: Актуална (Техническа конвенция). Конвенцията може да бъде денонсирана в периода 11 август 2023 г. – 11 август 2024 г.

Преамбюл

Генералната конференция на Международната организация на труда,

Свикана в Женева от Административния съвет на Международното бюро по труда на своята шейсет и седма сесия на 3 юни 1981 г.,

Потвърждавайки разпоредбата на Декларацията от Филадельфия, която признава "тържественото задължение на Международната организация на труда да улесни приемането от страните по света на програми, насочени към ... "действителното признаване на правото на колективно договаряне" и отбелязвайки, че този принцип е "напълно приложим за всички народи",

Взимайки предвид ключовото значение на международните норми, съдържащи се в Конвенцията за свобода на сдружаване и защита на правото на организация от 1948 г., в Конвенцията за правото на организиране и колективно договаряне от 1949 г., Препоръката за колективните трудови договори от 1951 г., Препоръката за доброволно помирение и арбитраж от 1951 г., Конвенцията от 1978 г. и Препоръката от 1978 г. относно трудовите отношения в държавната служба, както и Конвенцията от 1978 г. и Препоръката за администрацията на труда от 1978 г.,

Приемайки, че е желателно да се положат по-големи усилия за да се изпълнят поставените в тези норми цели, и по-специално основните принципи, съдържащи се в член 4 от Конвенцията за правото на организиране и колективно договаряне от 1959 г. и параграф 1 от Препоръката за колективните трудови договори от 1951 г.,

Приемайки, че е необходимо тези стандарти да бъдат допълнени с мерки въз основа на посочените по-горе стандарти и целящи насърчаването на свободното и доброволно колективно договаряне,

Взимайки решение за приемане на някои предложения, свързани с насърчаване на колективното трудово договаряне, като четвърта точка от дневния ред на сесията,

Взимайки решение, че тези предложения ще приемат формата на международна конвенция,

Прие на деветнадесетия ден от месец юни, хиляда деветстотин осемдесет и първа година следната конвенция, която може да бъде наречена Конвенция за колективното договаряне, 1981 г.:

РАЗДЕЛ I. ОБХВАТ НА ПРИЛОЖЕНИЕ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Член 1

1. Тази конвенция се прилага за всички отрасли на икономическата дейност.

2. Националните закони или подзаконови нормативни актове или практики могат да определят степента, в която гаранциите, предвидени в настоящата конвенция, се отнасят до въоръжените сили и полицията.

3. По отношение на обществените услуги, националните закони или подзаконови актове или националните практики, могат да установят конкретни начини за прилагане на тази конвенция.

Член 2

За целите на тази конвенция терминът "колективно договаряне" означава всички преговори между работодател, група работодатели или една или повече организации на работодатели, от една страна, и една или повече работнически организации, от друга страна, за следните цели:

- а) определяне на условията на труд и заетостта; и/или
- б) регулиране на взаимоотношенията между работодателите и служителите; и/или
- в) регулиране на отношенията между работодателите или техните организации и работническа организация или организации.

Член 3

1. Ако националното законодателство или практика признават съществуването на представители на работниците и служителите, определени в член 3, буква б) от Конвенцията за представителството на работниците от 1971 г., националното законодателство или практика могат да определят до каква степен по смисъла на тази конвенция терминът "колективно договаряне" обхваща и преговорите с тези представители.

2. Когато в съответствие с параграф 1 от настоящия член терминът "колективно договаряне" обхваща и преговорите с представителите на работниците, посочени в този параграф, ако е необходимо следва да се вземат подходящи мерки, за да се гарантира, че присъствието на тези представители не може да отслаби позиции на заинтересовани организации на работниците.

РАЗДЕЛ II. МЕТОДИ ЗА ПРИЛОЖЕНИЕ

Член 4

Прилагането на разпоредбите на тази конвенция, освен ако не се прилага чрез колективни споразумения, арбитражни решения или по друг начин, съвместимо с националната практика, се осигурява от националното законодателство или регламенти.

РАЗДЕЛ III. НАСЪРЧАВАНЕ НА КОЛЕКТИВНОТО ДОГОВАРЯНЕ

Член 5

1. За насърчаване на колективното договаряне се предприемат мерки, които са съобразени с националните условия.

2. Предвидените в параграф 1 от настоящия член мерки са насочени към:

а) Колективното договаряне да бъде възможно за всички работодатели и за всички категории работници в областите на дейност, обхванати от тази конвенция;

б) Колективното договаряне постепенно да обхваща всички въпроси, посочени в букви а), б) и в) на член 2 от настоящата конвенция;

в) Разработването на процедурни правила, договорени между организациите на работодателите и работниците, трябва да бъде насърчавано;

г) Колективното договаряне не трябва да бъде възпрепятствано от липсата на правила, регулиращи процедурата, или от непълния или неадекватен характер на тези правила;

д) органите и процедурите за разрешаване на трудови спорове трябва да са създадени по такъв начин, че да насърчават колективното договаряне.

Член 6

Разпоредбите на тази конвенция не засягат функционирането на системите на трудовите отношения, при които колективното договаряне се осъществява в рамките на помирителен и/или арбитражен механизъм или органи, в които доброволно участват страните по колективното договаряне.

Член 7

Мерките, предприети от публичната власт за насърчаване и улесняване на развитието на колективното договаряне, подлежат на предварителни консултации и, където е възможно, до споразумения между публичната власт и организациите на работодателите и работниците.

Член 8

Мерките, предприети за насърчаване на колективното договаряне, трябва да бъдат разработени или прилагани по начин, който да не ограничава свободата на колективното договаряне.

РАЗДЕЛ IV. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 9

Тази конвенция не преразглежда съществуваща конвенция или препоръка.

Член 10

Официалните документи за ратифицирането на тази конвенция се изпращат за регистрация до генералния директор на Международното бюро на труда.

Член 11

1. Тази конвенция е обвързваща само за онези членове на Международната организация на труда, чиито ратификации са регистрирани при генералния директор.

2. Тази конвенция влиза в сила дванадесет месеца след регистрирането на ратификациите на двама членове (на Международната организация на труда) от генералния директор.

3. Настоящата конвенция влиза в сила за всяка държава-членка дванадесет месеца след датата на регистриране на нейния ратификационен документ.

Член 12

1. Всеки член, който е ратифицирал тази конвенция след десет години от датата на нейното първоначално влизане в сила, може да я денонсира чрез акт, изпратен до генералния директор на Международното бюро по труда за регистрация. Денонсирането влиза в сила една година след датата на регистрацията на акта за денонсиране.

2. За всеки член на Организацията, който е ратифицирал тази конвенция и не е упражнил правото си на денонсиране, предвидено в настоящия параграф, след изтичането на десетте години, упоменати в предходната алинея, Конвенцията ще остане в сила за следващите десет години и след това тя може да я денонсира изтичането на всяко десетилетие по начина, предвиден в тази член.

Член 13

1. Генералният директор на Международното бюро по труда уведомява всички членове на Международната организация на труда за регистрирането на всички ратификации и денонсиации, които са му съобщени от членовете на Организацията.

2. Когато уведомява членовете на организацията за регистрацията на втория документ за ратификация, който е получил, генералният директор обръща внимание на датата на влизане в сила на тази конвенция.

Член 14

Генералният директор на Международното бюро по труда изпраща на генералния секретар на Организацията на обединените нации за регистрация в съответствие с член 102 от Хартата на Организацията на обединените нации цялата информация, отнасяща се до всички ратификации и денонсиации, регистрирани от него в съответствие с разпоредбите на предходните членове.

Член 15

В случаите, когато Административния съвет на Международното бюро по труда счете за необходимо, той представя на Генералната конференция доклад за прилагането на тази конвенция и разглежда възможността за включване в дневния ред на конференцията на въпроса за пълното или частичното ѝ преразглеждане.

Член 16

1. Ако Конференцията приеме нова Конвенция за цялостно или частично преразглеждане на тази Конвенция и ако новата Конвенция не предвижда друго, то:

а) ратифицирането от страна на Член (на Международната организация на труда) на новата ревизираща Конвенция трябва, *ipso jure* да включва, незабавното денонсиране на тази Конвенция, независимо от разпоредбите на член 12 по-горе, при условие че, и когато, влиза в сила новата ревизираща конвенция;

б) от датата на влизане в сила на новата ревизираща конвенция, настоящата конвенция се счита за затворена за ратификация от членовете на организацията.

2. Тази конвенция във всички случаи остава в сила по форма и съдържание за онези членове, които са я ратифицирали, но не са ратифицирали ревизираната конвенция.

Член 17

Английските и френските текстове на тази конвенция имат еднаква сила.

¹ Влизане в сила: 11 август 1983 г.